

*Forslag til lov om ændring af forskellige love.
(Privatisering af Statsanstalten for Livsforsikring).*

(Lovforslag nr. L 194).

55. møde

Torsdag den 22. februar 1990 kl. 10.00

Dagsorden:

1) *Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Jørgen Winther (V).*

2) *Indstilling fra Udvalget til Valgs Prøvelse.*

3) *Forespørgsel nr. F 15:*

Forespørgsel til miljøministeren [om det danske forhandlingsoplæg til Nordsøkonferencen i marts måned].

Af Gade (SF) m.fl.

4) *Forespørgsel nr. F 16:*

Forespørgsel til forsvarsministeren [om nedskæringer på forsvarsbudgettet og overførsel af midler til støtte for en omstrukturering og en økologisk bæredygtig udvikling i Østeuropa].

Af Pelle Voigt (SF) m.fl.

5) *Første behandling af lovforslag nr. L 189:*

Forslag til lov om ændring af lov om forsvarsorganisation m.v.

Af forsvarsministeren (Enggaard).

Meddelelser fra formanden:

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Finansministeren (Henning Dyremose) har meddelt mig, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om tillægsbevilling for finansåret 1989.

(Lovforslag nr. L 176).

Finansministeren (Henning Dyremose) har meddelt mig, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Finansministeren (Henning Dyremose):

Jeg tillader mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om tillægsbevilling for finansåret 1989.

(Lovforslag nr. L 176).

Tillægsbevillingsloven formaliserer de økonomiske dispositioner, der i finansårets løb er foretaget på forventet efterbevilling.

Størsteparten af de ændringer i forhold til finansloven for 1989, der er optaget på tillægsbevillingsforslaget, er tidligere forelagt Folketinget i form af lovforslag eller aktstykker.

Herudover er Folketinget gennem de af Finansministeriet udarbejdede budgetoversigter i 1989 løbende blevet orienteret om bl.a. ændringer i skønnene over statens indtægter og udgifter på de lovbundne tilskudsområder. Sådanne afvigelser i forhold til de skøn, der lå til grund for finansloven, er også registreret på tillægsbevillingslovforslaget.

Det tilstræbes, at finansloven og tillægsbevillingsloven tilsammen nærmer sig det endelige regnskabsresultat for finansåret. Efter udarbejdelsen af tillægsbevillingslovforslaget vil der kunne finde mindre bevægelser sted på de enkelte poster. De regnskabsmæssige forklaringer på sådanne afvigelser vil Folketinget få lejlighed til at tage stilling til ved behandlingen af statsregnskabet.

2. *Oversigt over statsbudgettets nøgletal*

2.1. *Indtægtsbudgettet viser et samlet mindreprovenu på 11,3 mia. kr.*

Hovedsagelig som følge af et reelt fald i det private forbrug i 1989 på mellem ½ pct. og 1 pct. blev statens indtægter 11,3 mia. kr. lavere end skønnet på finansloven. Dette svarer til et mindreprovenu på 4,1 pct.

Mindreindtægterne fordeler sig på en række poster, men kan fortrinsvis henføres til mindreindtægter på de konjunkturfæhængige told- og forbrugsafgifter, som blev 8,5 mia. kr. mindre end budgetteret. Endvidere er provenuet

[Finansministeren]

fra selskabsbeskatningen blevet ca. 2,9 mia. kr. lavere end forventet – som følge af, at selskabernes skattepligtige overskud i 1988 blev mindre end forudsat.

2.2. Renter af statsgælden øget med 1,5 mia. kr.

Renteudgifterne af statsgælden udgjorde 52,9 mia. kr. i 1989, svarende til en stigning på 1,5 mia. kr. sammenlignet med finansloven.

Merudgifterne skyldes større indenlandske renteudgifter, idet den indenlandske nettolåntagning er øget på grund af finansieringen af det større nettokasseunderskud. Derudover har den effektive obligationsrente i 1989 været højere end forventet. De udenlandske renteudgifter blev som forudsat på finansloven, dvs. knap 9 mia. kr.

2.3. Det udgiftspolitiske måltal overskredet med 3,5 mia. kr.

Med fremsættelsen af tillægsbevillingslovsforslaget for 1989 kan det konstateres, at de samlede nettoudgifter på udgiftsbudgettet blev ca. 6,0 mia. kr. større end forudsat på finansloven.

Dette skyldes en overskridelse af måltallet for de totalrammebelagte udgifter med 3,5 mia. kr., konjunkturbetingede merudgifter til arbejdsløshedsdagpenge på 1,2 mia. kr. samt betalingsforskydninger på i alt 1,4 mia. kr. vedrørende genbevillings- og opsparingsordningen, initiativerne vedrørende en forstærket restanceinddrivelse og det forudsatte salg af statslige aktiver.

Overskridelsen af det udgiftspolitiske måltal kan bl.a. henføres til en udgiftsvækst på ca. 1,4 mia. kr. vedrørende overførslerne. Det gælder en række ordninger, herunder folkepension, førtidspension, efterløn, boligydelse, statens uddannelsesstøtte, kontanthjælp m.m.

Den resterende overskridelse på ca. 2,1 mia. kr. beror især på, at det ikke har været muligt at udmønte en række af de budgetreguleringskontrakter, som var optaget på finansloven for 1989.

2.4. Drifts-, anlægs- og udlånsunderskud på 19,9 mia. kr.

På finansloven for 1989 var nettoudgifterne inkl. rente af statsgælden opført med 273,6 mia. kr., medens de samlede indtægter var skønnet til 272,4 mia. kr. Der var altså budgetteret med et underskud på drifts-, anlægs- og udlånsbudgettet på 1,2 mia. kr.

På forslag til lov om tillægsbevilling påregnes et underskud på drifts-, anlægs- og udlånsbudgettet på 19,9 mia. kr.

I løbet af 1989 har der således været tale om en alvorlig forværring af statsfinansernes stilling med i alt 18,7 mia. kr.

I *tabel 1* nedenfor er angivet de væsentligste årsager til DAU-underskuddets forværring.

Tabel 1
Hovedårsager til forværringen af DAU-underskuddet i 1989

Mia. kr.	Fra FL 89 til TB 89
Indtægter (mindreprovenu)	11,3
A-dagpenge (merudgifter)	1,2
Renter (merudgifter)	1,5
Betalingsforskydninger på udgiftsbudgettet (merudgifter)	1,4
Andre merudgifter	3,4
I alt	18,7

Note: FL er finanslov, og TB er tillægsbevillingslov.
Note: Decimalafrounding indebærer, at summen afviger.

Det fremgår af *tabel 1*, at 12,5 mia. kr., svarende til omkring to tredjedele af DAU-underskuddets forværring, umiddelbart kan henføres til konjunkturudviklingen. Det gælder som nævnt udviklingen på indtægtsiden og merudgifterne til a-dagpenge.

Hertil kommer forværringen af rentekontoen med 1,5 mia. kr.

På TB 1989 optræder endvidere teknisk betegnede betalingsforskydninger på udgiftsbudgettet på i alt 1,4 mia. kr. Betalingsforskydningerne vedrører bl.a. de på finanslov 1989 forudsatte privatiseringsinitiativer. I 1989 blev der i henhold til finanslovaftalen truffet beslutning om salg af statslige aktiver for 1 mia. kr., som i henhold til finanslovaftalen opføres på statens indtægtsbudget. Derimod var der på udgiftsbudgettet opført et provenu på 1,0 mia. kr., som ikke har kunnet nås. Den forudsatte budgetforbedring på 1,0 mia. kr. i form af en effektivisering af den offentlige restanceinddrivelse, jf. vedtagen lovgivning, vil endvidere først vise sig på lidt længere sigt. Endelig indebærer genbevillings- og opsparingsordningen mindreudgifter på ca. 0,6 mia. kr. som følge af, at ministerierne i 1989 har foretaget en nettoopsparing.

[Finansministeren]

Den resterende forværring på ca. 3,4 mia. kr. vedrører som nævnt ovenfor fortrinsvis udgifterne til overførsler samt den manglende udmøntning af de optagne budgetreguleringskonti.

2.5. Netto- og bruttokasseunderskud forværret med ca. 22 mia. kr.

Statens nettokasseunderskud, dvs. DAU-underskuddet tillagt en række kapitalposter, var i 1989 22,6 mia. kr., mens der på finansloven for 1989 var budgetteret med balance på nettokassesaldoen. Foringelsen skyldes forværringen af DAU-underskuddet samt restancefor skydninger.

Afdragene på statsgælden svarede til finanslovens tal. Derved blev bruttokasseunderskuddet, hvori indgår afdrag på 130,0 mia. kr., ca. 22 mia. kr. større end på finansloven.

3. Oversigt over bevægelserne på indtægts- og udgiftsbudgettet

3.1. Indtægtsbudgettet

På indtægtsbudgettet forventes som anført et mindreprovenu på 11,3 mia. kr. i forhold til de budgetterede indtægter på 272,4 mia. kr. Nedenfor kommenteres ændringer i de enkelte poster på indtægtsbudgettet.

Provenuet af *statens andel af kildeskatten* forventes næsten uændret at udgøre 88,4 mia. kr. Bag dette ligger et fald i det samlede kildeskateprovenu på 1,8 mia. kr. og en lavere afregning til kommunerne på 1,8 mia. kr. Beskatningsgrundlaget har derfor igennem 1989 udviklet sig svagere end budgetteret.

Selskabsskatten skønnes at give et provenu på knap 13,0 mia. kr., hvilket er 2,9 mia. kr. mindre end det budgetterede. Årsagen til det reducerede provenu er bl.a., at selskabernes skattepligtige overskud i 1988 blev lavere end forventet.

Fonds- og foreningsskatten forventes øget med 0,5 mia. kr. til 1,9 mia. kr., bl.a. som følge af rentefaldet i 1988.

De relativt lave oliepriser indebærer, at der ikke forventes indbetalt *kulbrinteskatt* i noget væsentligt omfang. Provenuet er derfor nedsat fra de budgetterede 50 mio. kr. til 2 mio. kr.

Realrenteafgiften ventes at give et provenu på 20,8 mia. kr. mod de budgetterede 20,0 mia. kr.

Provenuet fra *merværdiafgiften* blev på finansloven budgetteret til 71,0 mia. kr., men forventes kun at indbringe 68,1 mia. kr. Reduktionen på 2,9 mia. kr. kan henføres til den svagere udvikling i momsgrundlaget som følge af et reelt fald i det private forbrug i 1989, hvor der ved udarbejdelsen af finansloven blev skønnet 0-vækst i det private forbrug. Der har herudover i årets sidste måneder været en lavere importmoms end forventet – som følge af et fald i importen. Dette afspejler sig i en forbedret betalingsbalance.

Provenuet fra *stempelafgiften* forventes reduceret med 0,5 mia. kr. i forhold til finansloven som følge af en mindre omsætning af ejendomme og lavere ejendomspriser.

Det samlede provenu fra *punktafgifterne* forventes at give 45,6 mia. kr. mod de budgetterede 51,2 mia. kr. Reduktionen på 6,5 mia. kr., svarende til 10,9 pct., skyldes et generelt lavere salg af næsten samtlige afgiftsbelagte varer. Særlig markant har været mindreprovenuet af *registreringsafgiften* på 2,1 mia. kr. og – bl.a. som følge af den milde vinter – af *energiavgifterne* på 1,6 mia. kr.

Nettobidraget til EF forventes reduceret med 0,5 mia. kr., hvilket hovedsagelig kan henføres til, at den indbudgetterede monetære reserve på 0,2 mia. kr. ikke blev anvendt.

Arbejdsmarkedsbidraget forventes at give et provenu på 8,3 mia. kr., hvilket i forhold til de budgetterede 9,0 mia. kr. er en reduktion på 0,7 mia. kr. Reduktionen kan henføres til den i december 1988 vedtagne moderationsordning for mindre virksomheder, nye afregningsregler m.v. samt en mindre økonomisk aktivitet end forventet.

Provenuet fra *salg af statslige aktiver* på indtægtsbudgettet er reduceret fra de budgetterede 1,0 mia. kr. til 0. De forudsatte salgsbeslutninger er truffet, men kun en mindre del af salgsprovenuet har kunnet bogføres.

Overførslerne fra Nationalbanken er reduceret med 0,2 mia. kr. til 6,4 mia. kr. Dette skyldes følgende modsatrettede forhold: Renteindtægterne af statens konti i Nationalbanken blev 1,4 mia. kr. eller godt 1 mia. kr. mindre end på finansloven. Faldet er forårsaget af et mindre indestående på statens konto end forventet. Overførslen af overskud fra Nationalbanken vedrørende 1988 blev derimod 5,0 mia. kr. eller 0,9 mia. kr. større end forudsat på finansloven.

[Finansministeren]

Statens indtægtsbudget viser således alt i alt en reduktion på 11,3 mia. kr. Heraf udgør mindreprovenuet fra selskabsskatten 2,9 mia. kr., merværdiafgiften 2,9 mia. kr., registreringsafgiften 2,1 mia. kr. og energiafgifterne 1,6 mia. kr.

3.2. Udgiftsbudgettet

De samlede nettoudgifter stiger på tillægsbevillingslovsforslaget som nævnt ovenfor med ca. 6,0 mia. kr.

De samlede bevillingsstyrede udgifter, ekskl. udgifter til købsmoms, stiger med ca. 1,6 mia. kr. til 68,6 mia. kr. Merudgifterne kan især henføres til den nye filmlov på Kulturministeriet (ca. 0,5 mia. kr.), ulandsbistand (ca. 0,2 mia. kr.) og politiet (ca. 0,2 mia. kr.). Hertil kommer, at omdannelsen af Statens Seruminstitut til statsvirksomhed giver mindreindtægter på det rammebelagte område (0,2 mia. kr.).

De lovbundne udgifter stiger netto med ca. 0,5 mia. kr. til 167,2 mia. kr. Merudgifterne kan især henføres til overførslerne på Socialministeriets område (0,4 mia. kr.), Statens Uddannelsesstøtte (ca. 0,2 mia. kr.), efterløn (ca. 0,6 mia. kr.) samt dagpenge (ca. 1,2 mia. kr.). Modsvarende er der mindreudgifter vedrørende EF's markedsordninger (ca. 0,9 mia. kr.), den kommunale momsordning (ca. 0,1 mia. kr.) samt de kommunale bloktilskud (ca. 1,1 mia. kr.).

De ikke rammebelagte udgifter falder med ca. 26,0 mia. kr. til 26,7 mia. kr. Mindreudgiften vedrører overvejende refinansieringsordningen for landbruget (ca. 26,9 mia. kr.), der modsvares af tilsvarende mindreindtægter. Der er endvidere merudgifter ved bevillingsteknisk udmøntning af budgetregulering og reserver på Finansministeriets område (ca. 0,9 mia. kr.).

Indtægterne på udgiftsbudgettet falder i alt med ca. 28,0 mia. kr. til 34,3 mia. kr. Mindreindtægterne vedrører som nævnt ovenfor hovedsagelig refinansieringsordningen for landbruget (ca. 26,9 mia. kr.), EF's markedsordninger (ca. 1,0 mia. kr.), den kommunale momsudligningsordning (ca. 0,2 mia. kr.) samt udmøntning af reserver på Finansministeriets område (ca. 1,0 mia. kr.). Af merindtægter kan nævnes større afdrag på udlån på Industriministeriets område (ca. 0,4 mia. kr.) og nedskrivning af udlån på Kulturministeriets område (ca. 0,4 mia. kr.) i forbindelse med den nye filmlov.

Nedenfor redegøres der nærmere for de væsentligste ændringer på de enkelte ministerier.

På *Landbrugsministeriets* område er der en mindreudgift på ca. 0,3 mia. kr. Dette skyldes som nævnt ovenfor hovedsagelig mindreforbrug vedrørende refinansieringsordningen og øvrige landbrugsordninger samt på ministeriets lovreserve.

På *Indenrigsministeriets* område sker der en reduktion af bloktilskuddene på ca. 1,1 mia. kr. Samtidig har en række andre ministerier opført merudgifter til udmøntning af de på finansloven indbudgetterede kommunale besparelser. Nedsættelsen af bloktilskuddene modsvarer mindreudgifter i kommunerne som følge af regelændringer vedrørende kontanthjælp, hjemmehjælp, medicintilskud, langtidsledige m.v.

Under *Boligministeriet* er der merudgifter på ca. 0,2 mia. kr. Disse skyldes en stigning i boligydelsen til pensionister (ca. 76 mio. kr.) samt forskydninger i de statslige udbetalinger til kapitalindskud i det almennyttige boligbyggeri (ca. 164 mio. kr.).

Udgifterne på *Socialministeriets* område ventes at stige med ca. 0,7 mia. kr. Heraf vedrører ca. 0,3 mia. kr. udmøntning af de indbudgetterede kommunale besparelser, bl.a. ved ændrede kontanthjælpsregler. Disse besparelser indebærer, at bloktilskuddene til kommunerne reduceres. De resterende merudgifter vedrører i hovedsagen en række overførsler på det lovbundne område. Udgifterne til social pension stiger således med godt 0,9 mia. kr., mens udgifterne til personlige tillæg er reduceret med ca. 0,3 mia. kr., og udgifterne til sygedagpenge falder ligeledes, med ca. 0,7 mia. kr. Endelig stiger statens udgifter til kontanthjælp med ca. 0,6 mia. kr.

På *Justitsministeriets* område stiger udgifterne med ca. 1,0 mia. kr. Den væsentligste forklaring er merudgifter og mindreindtægter hos politiet for tilsammen ca. 0,7 mia. kr. Af de resterende merudgifter skyldes ca. 0,3 mia. kr. manglende udmøntning af budgetreguleringskonti.

Undervisnings- og Forskningsministeriet har merudgifter på ca. 0,4 mia. kr. Heraf vedrører ca. 0,2 mia. kr. forøgede udgifter til stipendier.

På *Sundhedsministeriets* område stiger udgifterne med ca. 0,6 mia. kr. Merudgifterne skyldes hovedsagelig udmøntning af de indbudgetterede amtskommunale besparelser vedrøren-

[Finansministeren]

de bl. a. de ændrede medicintilskudsregler. Disse besparelser indebærer, at de amtskommunale bloktilskud reduceres.

Der er i det foregående givet en beskrivelse af de væsentligste bevægelser på statsfinanserne i 1989, som de kommer til udtryk i forslaget til tillægsbevillingslov. Der henvises i øvrigt til lovforslagets anmærkninger.

Forslaget til tillægsbevillingslov for 1989 anbefales til Folketingets velvillige behandling.

Finansministeren (Henning Dyremose):

Jeg tillader mig hermed at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af forskellige love. (Privatisering af Statsanstalten for Livsforsikring).

(Lovforslag nr. L 194).

Forslaget indeholder konsekvensændringer i en række love som følge af lovforslaget om privatisering af Statsanstalten for Livsforsikring (L 178).

Jeg henviser i øvrigt til lovforslaget med bemærkninger og anbefaler det til velvillig behandling i Tinget.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Jørgen Winther (V).

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Den pågældende har søgt om orlov i henhold til forretningsordenens § 42, stk. 3, litra a, jf. stk. 5, på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv.

Hvis ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at der meddeles den pågældende orlov som ansøgt fra og med den 22. februar 1990, og at stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Indstilling fra Udvalget til Valgs Prøvelse.

Forhandling

Lizzie Lichtenberg (KF):

Folketinget har nu vedtaget at meddele orlov til et medlem af Folketinget og at indkalde stedfortræderen.

Som ordfører for Udvalget til Valgs Prøvelse skal jeg tillade mig at gøre indstilling om, at stedfortræderen godkendes som midlertidigt medlem af Folketinget.

Hr. *Jørgen Winther* er valgt i Århus Amtskreds, og i anledning af hans orlov indkaldes 1. stedfortræder for Venstre i denne amtskreds, socialrådgiver *Else Winther Andersen*.

Udvalget til Valgs Prøvelse har i et møde i dag behandlet denne sag, og jeg kan herefter på udvalgets vegne afgive følgende:

Indstilling

Socialrådgiver *Else Winther Andersen* godkendes som midlertidigt medlem af Folketinget fra og med den 22. februar 1990.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 106 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Forespørgsel nr. F 15:

Forespørgsel til miljøministeren:

»Hvad kan ministeren oplyse om det danske forhandlingsoplæg til Nordsøkonferencen i marts måned?«

Af *Gade (SF)* m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 17/1 90. Fremme af forespørgslen vedtaget 24/1 90).

Begrundelse

Gade (SF):

Med denne forespørgsel følger Folketinget traditionen fra før sidste Nordsøkonference, hvor SF også tog initiativ til en forespørgselsdebat, hvor der blev fastlagt en stærk dansk forhandlingslinje.

I perioden fra sidste Nordsøkonference og indtil nu har vi i Folketingets Miljøudvalg fulgt området, om end på nogen afstand. I den sammenhæng skal nævnes, at det er vigtigt, at der er åbenhed om hele sagsbehandlingen af miljøforholdene i Nordsøen. Den lykkethed, der har